

FESTIVALURILE INTERNAȚIONALE ÎN ALTE ȚĂRI ȘI LA NOI

În ultimele două decenii festivalurile artistice internaționale s-au înmulțit în chip extraordinar. Cine are curiozitatea să răsfăie revistele de specialitate va fi foarte mirat de numărul lor. Revista „Saison en Europe”, pe 1969, anunță circa 40 de festivaluri internaționale în Franța, dintre care cel puțin zece sînt foarte importante. Orașe ca Paris (care singur are cîteva festivaluri anuale), Bordeaux, Lyon, Toulouse, Strasbourg, Menton, Avignon, Aix-en-Provence, Saint Tropez, Tours organizează prestigioase festivaluri internaționale, foarte căutate de amatori.

În Iugoslavia, orașe ca Belgrad, Zagreb, Lubljana, Dubrovnik și altele, găzduiesc festivaluri artistice internaționale, anuale. Și multe alte exemple s-ar putea da.

Cum se explică această avalanșă a festivalurilor, de ce e nevoie de ele, cine le susține, de ce se organizează, cui se adresează?

Edilii multor orașe au înțeles că prestigiul urbei lor, popularitatea ei, atracția pe care o poate exercita asupra turistului modern, se dobîndesc și cu ajutorul serbărilor artistice. Dubrovnik-ul, pitorescul oraș dalmat sau Bergen-ul din Suedia au devenit celebre datorită festivalurilor pe care le organizează. Multe festivaluri au făcut „carieră”, au ajuns adevărate focare spre care se îndreaptă pasul grăbit al călătorului amator de frumos.

O nouă „clientelă” artistică, o lume aparte, pasionată de artă și de întruniri artistice, colindă lumea ca să participe la festivaluri, le urmărește, le comentează, le interpretează, le critică sau le laudă. Dezvoltarea modernă a turismului include și preocuparea pentru diverse manifestări artistice care-i pot interesa și atrage pe oaspeți.

Sporirea populației în ultimii douăzeci de ani, în toate țărilor lumii, și aglomerările din orașe au avut ca efect natural înmulțirea iubitorilor de artă, mărindu-se astfel, și pe

această cale, numărul amatorilor de festivaluri artistice.

Unele festivaluri sînt strict muzicale, altele de teatru, de folclor, de muzică ușoară sau de film, dar cele mai multe sînt *mixte*. Acest din urmă gen cîștigă tot mai mult teren, căci dă posibilitate opțiunii în conformitate cu gustul, preferințele și înclinațiile fiecăruia. De la un timp, chiar festivalurile strict profilate au tendința să ofere participanților și alte manifestări artistice fără, evident, să devieze prea mult de la profilul lor.

În ultimii ani, cîteva orașe ale noastre au dobîndit satisfacția și privilegiul să găzduiască festivaluri internaționale. La Brașov, oraș de 150 mii locuitori, se organizează anual de către Radioteleviziunea română un Festival de muzică ușoară, care a căpătat o certă notorietate prin calibrul internațional al vedetelor pe care le programează. Faptul că organizatorul este Televiziunea, ne dă tuturor posibilitatea să-l urmărim (ceea ce este foarte bine). Transmițîndu-se și în străinătate, înseamnă că și străinii pot să-l vadă și să-l audă, fără a mai fi obligați să vină pînă în România (ceea ce este mai puțin bine. Nu mai vorbim de faptul că „Cerbul de aur” are loc în martie, lună nu tocmai turistică). Este cu toate acestea foarte bine că s-a dat unuia dintre cele mai frumoase orașe ale țării șansa de a se face cunoscut nu numai prin peisajul și monumentele sale.

Mai există, o dată la doi ani, un Festival al filmului de animație la Mamaia. Idee excelentă; numai că Festivalul se desfășoară în luna iunie, cînd sezonul turistic pe litoral abia începe... O dată la trei ani, toamna, la București, timp de peste două săptămîni se desfășoară Concursul și Festivalul Internațional „George Enescu”. Acesta a dobîndit un binemeritat prestigiu internațional. Dar chiar pentru domeniul muzicii culte, unde,

Bayreuth 1969 : Pierre Boulez repetind „Parsifal“

poate, amatorii sînt mai puţin numeroşi, încă ni se pare că o sărbătoare muzicală, una singură la trei ani o dată, este în momentul de faţă, prea puţin.

Totodată la trei ani, şi tot la Bucureşti, la sfîrşitul verii, se desfăşoară un Festival internaţional de folclor. Impunătoare prezenţare de forţe artistice amatoare, din ţară şi de peste hotare, Festival cu unele prelungiri în provincie. La fiecare cinci ani, avem apoi ocazia să asistăm la Festivalul Internaţional al Teatrelor de păpuşi. Raportate la populaţia oraşului (cca. 1 500 000 locuitori), la numărul turiştilor şi la calitatea colectivelor noastre artistice, manifestările artistice internaţionale pe care le adăposteşte astăzi Bucureştiul, toate cu profil specializat şi iniţiate cu ani în urmă, se arată cu totul insuficiente. Nu vreau să reţin prea mult atenţia cititorului şi nici să încerc articolul cu cifre, însă nu pot să nu menţionez faptul că dacă în 1960 România a înregistrat 100 000 turişti, anul 1969 s-a soldat cu peste 2 milioane de turişti, dintre care, peste 1 milion jumătate ne vizitează între 1 iunie-1 octombrie, majoritatea oprindu-se şi la Bucureşti.

Oare un festival anual al Capitalei, în lunile de vîrf turistic, organizat cu competenţă, cu gust şi poate şi cu simţ comercial, nu ar aduce oraşului, odată cu beneficiul prestigiului spiritual un beneficiu material de loc neglijabil ?

Bucureştiul are multe posibilităţi, dispune de mai multe forţe artistice decît multe alte oraşe europene; nu-i lipseşte decît iniţiativa şi dorinţa de acţiune. Străinii care ne vizitează capitala sînt vrăjiţi de parcurile sale, de grădinile sale, de împrejurimile sale, de natura generoasă a oraşului. Teatrele noas-

tre, la care în curînd se vor adăuga cele două scene ale noului Teatru Naţional ca şi sălile de concert ale oraşului, au produs o adîncă impresie multor oaspeţi de peste hotare. Teatrele în aer liber ale Bucureştiului sînt un privilegiu de care nu se bucură multe oraşe, chiar mai mari decît al nostru. Scenele acestor teatre abia aşteaptă să fie, în sfîrşit, utilizate cum se cuvine. Şi, pe lîngă ele, cîte monumente ale Bucureştiului nu doresc să fie puse în valoare în spectacole de sunet şi lumină, să se facă cunoscute, să povestească istoria oraşului ! ?

Fireşte că un Festival Internaţional al Capitalei va trebui să apeleze şi la unele forţe artistice din străinătate. Planurile de colaborare culturală pe care statul nostru le stabileşte azi cu diverse ţări ale lumii ar putea furniza eventual, o parte a participanţilor străini. Pentru alţii se vor găsi, nădăjduim, alte diverse formule, astfel încît efortul financiar ce-ar presupune, să se arate îndreptăţit. O reconsiderare, poate, a unora dintre investiţiile culturale curente, o soco-teală judicioasă de ansamblu, eliminarea unor înclinaţii de automatism birocratic, ar putea crea resursele financiare necesare subvenţionării unui atare Festival care, sînt convins, nu va întîrzia să dea roadele scontate şi, în orice caz, nu s-ar arăta mai puţin rentabile decît alte sectoare artistice. N-ar fi cumva şi în interesul O.N.T.-ului să participe la o asemenea acţiune, de pe urma căreia, sînt convins, ar fi primul care ar avea de cîştigat ? Ne mai putem îndoi de necesitatea organizării, la ora actuală, a acestui Festival ? Mai trebuie să punem sub semnul întrebării, avantajele multiple ale unei asemenea iniţiative ?